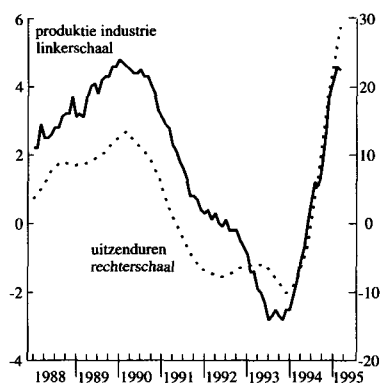

Conjunctuurbericht

Algemeen conjunctuurbeeld

De productie van de industrie was in het eerste kwartaal van dit jaar bijna 4% groter dan een jaar eerder. Ook de bezettingsgraad van de productie-installaties is toegenomen. De bruto investeringen in vaste activa zijn in het vierde kwartaal van vorig jaar fors gegroeid. Deze bestedingscategorie heeft daarmee de rol van aanjager van de economie overgenomen van de export. In het laatste kwartaal van 1994 was de groei van de uitvoer lager dan in de drie voorgaande kwartalen en ook lager dan de groei van de invoer. De groei van de consumptieve bestedingen blijft nog kwakkelen. Ook de cijfers over de eerste maanden van dit jaar wijzen niet op een versnelling. Het consumentenvertrouwen is in mei wel toegenomen. Het aantal door uitzendingkrachten gewerkte uren ontwikkelt zich onstuimig. Van een wezenlijke daling van de werkloosheid is echter nog steeds geen sprake. Het aantal banen van werknemers was vorig jaar iets groter dan in 1993. De inflatie blijft gematigd.

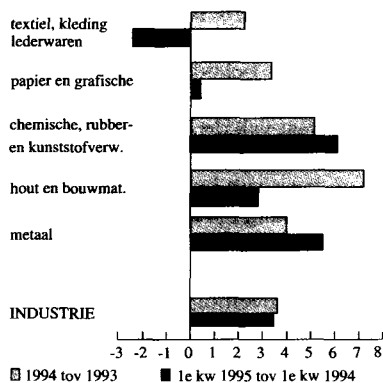
Figuur 1. Productie industrie (volume) en aantal uitzenduren, procentuele jaarommutatie van het voortschrijdend gemiddelde

Productie

Het productievolume van de industrie in maart is ruim 2% groter dan een jaar eerder. Hiermee komt de groei over het eerste kwartaal van 1995 uit op 3,6%. Vooral de chemie en de metaal doen het goed. De stijging van de productie in deze twee bedrijfsklassen is duidelijk groter dan die over 1994 als geheel. In de andere bedrijfs-

Figuur 2. Procentuele volumegroei industriële productie per bedrijfsklasse

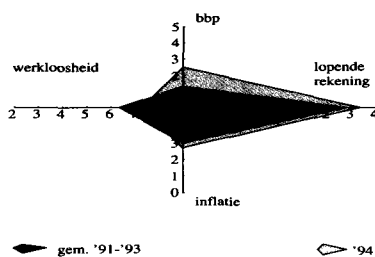
klassen blijft de groei in het eerste kwartaal achter bij die van 1994. Vooral de toename van de hout- en bouwmaterialenindustrie ligt ruim onder het groeicijfer van verleden jaar. Deze bedrijfsklasse is een belangrijke toeleverancier van de bouw. De toegevoegde waarde van de bouw lag in maart, mede door de bouwstaking in een deel van die maand, 6% onder het niveau van een jaar eerder. Hiervan heeft ook de hout- en bouwmaterialenindustrie waarschijnlijk de nadelige gevolgen ondervonden. Alleen de productie in de textiel-, kleding- en lederindustrie liet in de eerste drie maanden van dit jaar een daling zien.

Groeidiamanten

De economische situatie van een land wordt vaak ééndimensionaal beoordeeld aan de hand van de volumeontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp). Er bestaan ook andere indicatoren die bepaalde facetten van de economische ontwikkeling weergeven. In de figuren 3 en 4 worden een aantal van deze indicatoren afgebeeld.

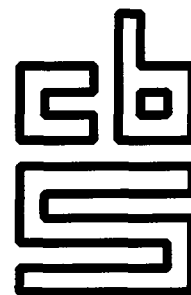
Eén van de kerncijfers is de ontwikkeling van de consumentenprijzen (inflatie). Vanuit de gedachte dat te forse prijsstijgingen ontwrichtend werken, wordt hier een omgekeerde schaal ge-

Figuur 3. Groeidiament Nederland

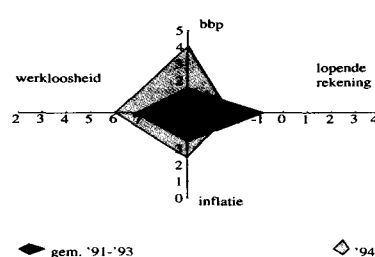
bruikt: hoe verder van de oorsprong, hoe minder inflatie, hoe beter het is voor de economie. Ook voor de werkloosheid, uitgedrukt als percentage van de beroepsbevolking, wordt een omgekeerde schaal gekozen: meer naar links is minder werkloosheid en beter voor de economie. Het laatste gegeven is het saldo op de lopende rekening van de betalingsbalans, uitgedrukt als percentage van het bbp. De lopende rekening geeft een overzicht van de ontvangsten en uitgaven door export en import van goederen en diensten. Het saldo staat op het rechter gedeelte van de horizontale as. Halverwege ligt het nulpunt, rechts daarvan is een uitvoeroverschot.

De beoordeling van de economische toestand aan de hand van de dia-

manten is nu relatief eenvoudig. In het algemeen geldt: hoe groter de diamant, des te beter staat de economie ervoor. In de VS en Nederland ontwikkelden drie van de vier indicatoren zich gunstiger dan in de periode 1991-1993. De gunstige economische ontwikkeling in de VS vorig jaar ging samen met een toenemend tekort op de lopende rekening van de betalingsbalans. Uitgedrukt als percentage van het bbp kwam het tekort uit op 2,3%. In de periode 1991-1993 was dit gemiddeld nog maar 0,9%. Ondanks de forse economische groei, bleef de inflatie in de VS beperkt tot 2,5%.

Figuur 4. Groeidiament VS

Kerngegevens recente ontwikkelingen, procentuele mutaties t.o.v. hetzelfde jaar daarvoor, tenzij anders aangegeven

	1988/92 gemidd.	1993	1994	1994			1995 1e kw.	1995				Trend 2)
				2e kw.	3e kw.	4e kw.		jan.	febr.	maart	april	
VOLUME-GEGEVENS												
<i>Productie (Kwartaalrekeningen)</i>												
Bruto binnenlands produkt (m.p.)	3,0	0,4	2,5	2,4	2,3	3,0	.	.	.	.	.	+
Landbouw en visserij	5,2	5,4	-0,1	-2,7	-1,6	2,4	.	.	.	.	.	+
Nijverheid	1,9	-2,0	3,6	4,2	4,8	3,9	.	.	.	.	.	+
Handel, hotel- en restaurantw., rep. bedr.	3,7	0,2	1,8	1,5	-0,2	2,3	.	.	.	.	.	+
Transport, opslag- en communicatiebedr.	5,5	1,7	3,1	3,2	2,8	2,4	.	.	.	.	.	+
Overige dienstverlening (excl. overh.)	3,1	1,7	2,5	2,2	2,2	3,1	.	.	.	.	.	+
Algemeen overheidsbestuur, enz.	0,9	0,6	1,2	1,1	0,9	1,1	.	.	.	.	.	+
<i>Productie (maandindicatoren)</i>												
Delfstoffenwinning	0	1	-1	10	0	-12	-2	7	-19	10	.	-
Industrie	2	-2	4	3	4	8	4	3	5	2	.	+
Voedings- en genotmiddelenindustrie	2	-2	2	0	2	4	.	.	.	.	.	+
Textiel-, kleding- en lederindustrie	0	-1	2	3	3	2	.	.	.	.	.	+
Papier- en grafische industrie	3	-2	3	1	2	7	0	-1	2	0	.	+
Chemische industrie	2	-2	5	6	5	7	7	7	9	4	.	+++
Rubber- en kunststofverw. industrie	5	-4	6	6	6	14	.	7	4	.	.	+++
Hout- en bouwmaterialenindustrie	2	-2	7	6	7	16	.	0	11	.	.	+++
Basismetalenindustrie	2	0	8	7	9	12	.	7	6	.	.	+++
Elektrotechnische industrie	1	-1	4	4	5	7	.	.	.	.	.	+++
Rest metaal- en overige industrie	3	-6	4	2	3	9	.	.	.	.	.	+
Openbare nutsbedrijven	2	2	1	6	4	-5	.	5	-6	.	.	+
Bouwnijverheid	2	-5	3	3	5	7	5	1	22	-6	.	+
<i>Consumptie</i>												
Binnenlandse gezinsconsumptie	3	1	2	2	1	1	.	2	1	.	.	+
Voedings- en genotmiddelen	2	0	1	0	3	1	.	1	0	.	.	+
Duurzame consumptiegoederen	4	-2	0	0	-3	0	.	1	3	.	.	+
Overige goederen en diensten	3	2	3	3	3	2	.	3	1	.	.	+
<i>Investerings in vaste activa</i>												
Bruto Investerings, totaal	2	-2	3	3	-3	8	.	.	.	.	.	+
Bedrijven	2	-2	3	3	-4	9	.	.	.	.	.	+
Overheid	4	-3	3	4	2	5	.	.	.	.	.	+
<i>Buitenlandse handel (goederen)</i>												
Invoer	5	-1	6	3	5	6	.	.	.	.	.	+++
Uitvoer	6	1	6	5	6	3	.	.	.	.	.	+++
<i>BBP internationaal</i>												
Verenigde Staten	1,9	3,1	4,1	4,1	4,5	4,2	4,0	.	.	.	.	+
Duitsland	3,9	-1,7	2,5	2,4	2,4	3,4	.	.	.	.	.	+
Verenigd Koninkrijk	1,0	2,2	3,8	4,2	3,9	3,9	3,9	.	.	.	.	+
Japan	4,3	-0,2	0,5	0,4	1,0	1,0	.	.	.	.	.	+
PRIJZEN												
Consumentenprijsindex	.	2,6	2,7	2,9	2,7	2,7	2,4	2,4	2,4	2,3	2,3	+
<i>Productenprijsindex industrie</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Afzet	.	-1,9	0,7	-0,1	1,0	2,9	4,1	4,2	4,1	3,9	.	+
Verbruik	.	-3,6	1,6	1,1	2,5	4,5	6,2	6,5	6,4	5,6	.	+
Aardolie, North Sea Brent (in \$ per barrel)	19,20	17,24	15,85	15,97	17,08	16,61	16,80	16,54	16,94	16,92	18,30	+++
<i>Regelingslonen</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Particuliere bedrijven	2,6	3,2	1,7	1,7	1,3	1,2	1,1	1,1	1,0	1,2	.	+
Overheid	2,4	2,5	0,9	1,2	0,9	0,0	0,5	0,5	0,5	0,5	.	+
Gepremieerde en gesubsieerde sector	2,8	3,7	0,9	0,4	0,4	0,2	0,4	0,4	0,4	0,4	.	+
<i>Wisselkoersen (in gld.)</i>	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Amerikaanse dollar (1)	1,91	1,86	1,82	1,87	1,75	1,73	1,66	1,72	1,68	1,58	1,55	-
Duitse mark (1)	1,127	1,123	1,121	1,122	1,122	1,120	1,121	1,121	1,121	1,121	1,120	+
Engelse pond (1)	3,33	2,79	2,78	2,81	2,72	2,74	2,62	2,70	2,65	2,52	2,49	-
Japanse yen (100)	1,42	1,68	1,78	1,81	1,77	1,75	1,73	1,72	1,71	1,74	1,84	+
OVERIGE INDICATOREN												
Consumentenvertrouwen 1) (in %)	-1	-22	-7	-9	1	-4	3	-1	5	5	2	.
Economisch klimaat	-11	-50	-14	-19	3	-2	6	1	7	9	2	.
Koopbereidheid	5	-4	-2	-2	0	-5	1	-2	3	2	2	.
Koersindex voor aandelen, algemeen	4	16	18	25	14	3	-4	-4	-4	-4	-3	+++
Uitgesproken faillissementen	6	27	1	-1	-3	-6	-13	-4	-15	-18	-4	--
<i>Conjunctuurtest</i>												
Industrie	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Beoordeling orderpositie 1) (in %)	-7	-22	-7	-9	-4	-2	0	0	0	1	.	.
Orderpositie (4e kw. 1993=100)	118	102	103	104	104	103	104	103	103	105	.	+
Bezettingsgraad (in %)	85	81	84	83	85	84	85	.	.	.	.	+
Zakelijke dienstverlening	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Beoordeling orderpositie 1) (in %)	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Computer servicebureaus	.	-26	-3	-14	-20	16	.	.	.	.	.	.
Ingenieurs- en architectenbur.	.	-21	-14	-17	-13	-2	.	.	.	.	.	.
Economische adviesbureaus	.	-14	-4	-8	5	-5	.	.	.	.	.	.
<i>Arbeidsmarkt</i>												
Aantal banen van werknemers (x 1000)	5325	5554	5562	5609	5591	5541	.	.	.	.	.	+
Aantal vacatures (x 1000)	.	39	42	42	39	43	.	.	.	.	.	+++
Geregistreerde werklozen 3) (x 1000)	.	415	486	461	484	480	497	484	497	477	.	+++
Idem, in % van de totale beroepsbevolking	.	6,5	7,5	7,1	7,5	7,4	7,7	7,5	7,7	7,4	.	+++
Aantal werkloosheidsuitkeringen (x 1000)	.	664	774	757	770	790	831	827	832	833	.	+++
Aantal uren uitzendkrachten	.	-10	20	14	27	37	39	.	.	.	.	+++
<i>Geld en krediet</i>												
Spaar-goeden	5,9	.	.	3,2	3,3	1,9	.	2,5	2,2	.	.	+
Binnenlandse liquiditeitsmassa	8	7	4	5	4	2	0	0	1	-2	.	+

1) Saldo van positieve en negatieve antwoorden in procenten van het totaal; 2) Trend: procentuele jaarmutatie van het meest recente voortschrijdende 12-maands gemiddelde; --: kleiner dan -5%; -: tussen -5% en -2%; +: tussen -2% en +2%; ++: tussen 2% en 5%; +++: groter dan 5%. 3) Driemaandsgemiddelden opgenomen onder de middelste maand. De gegevens zijn niet voor het seizoen gecorrigeerd; -: gegevens nog niet beschikbaar.